

Aantekeningen bij de nota van B. Z. ddo. 2 Oct. 1950
betreffende "De komende Nieuw-Guinea Conferentie".

Deze nota neemt in de eerste plaats in beschouwing, welke de voor- en de nadelen van een uitstel van de beslissing omtrent de toekomstige status van Nieuw-Guinea voor Nederland zouden zijn.

De puntsgewijze opsomming op de voet volgend, kan daarbij het volgende worden aangetekend:

Voordelen:

1. Kan n.h.v. moeilijk als een "voordeel" van een eventueel uitstel worden aangemerkt. Mislukken n.l. de onderhandelingen, dan blijft de soevereiniteit over N.G. bij Nederland. Bovendien lijkt de gebruikte terminologie, dat Nederland "voorlopig" de soevereiniteit blijft behouden, een verzwakking van het Nederlandse standpunt.
2. De stelling, dat de spanning tussen de Uniepartners zal verminderen, kan bezwaarlijk worden onderschreven. De ondervinding wettigt de verwachting, dat bij nog langer uitstel onverantwoordelijke elementen de agitatie zullen voortzetten niet alleen, doch ook verscherpen. Bovendien blijft N.G. alsdan een welkom middel om de aandacht af te leiden van binnenlandse moeilijkheden in Indonesië. De nota zelf onderkent dit gevaar ook, zie onder "Nadelen", punt 1.
3. Hier wordt "uitdrukkelijke overeenstemming" bepleit t.a.v. de voortgezette soevereiniteit van Nederland ook na 1 Jan. 1951. Afgezien van het feit of deze verkregen kan worden - hetgeen ten zeerste wordt betwijfeld - verzwakt onderhandeling hierover het Nederlandse standpunt, dat uit de bewoordingen en de wordingsgeschiedenis van art. 2 v/h Charter van Soevereiniteitsoverdracht ontwifelbaar vaststaat, dat, indien de onderhandelingen niet tot overeenstemming leiden, ook na 27 Dec. 1950 de status quo - dus de Nederlandse soevereiniteit - gehandhaafd blijft.
Ook hier moet sterk betwijfeld worden of uitstel de mogelijkheid van Indonesische landingen (infiltraties) zou verkleinen, aangezien de regering van de R.I. het militaire machtsapparaat niet in de hand heeft. De nota zelf betwijfeld dit ook, zie onder "Nadelen", punt 2. De enige rem in deze zal n.h.v. de overweging zijn, dat Indonesië bij openlijke agressie tegen Nieuw-Guinea, door de United Nations als agressor zal worden aangewezen.
4. Het zal zeer de vraag zijn of Australië uitstel zal toejuichen, althans zich hier niet tegen zal ver-

zetten. Uitstel moet de indruk wekken, dat het Nederlandse standpunt geenszins zo onwankelbaar staat, als de Nederlandse Regering wil doen geloven.

5. Kan moeilijk als een "voordeel" worden aangemerkt. Ook bij een beslissing in dit jaar kan Nederland t.z.t., indien mocht blijken dat de openlegging van N.G. boven de financiële draagkracht van het Land gaat, het beheer aan de U.N. overdragen. Aan de andere kant zal het particulier kapitaal zich afzijdig houden bij kostbare exploraties naar mineralen.

6. Dit is een speculatie, die n.h.v. op geen enkele redelijke verwachting gebaseerd is.

7. Ook dit "voordeel" lijkt wel zeer problematiek; het zou niet zo goed kunnen zijn, dat over enkele jaren de kaarten in dit opzicht ongunstiger voor Nederland liggen, bijv. doordat de Aziatische landen dan tot een hechtere eenheid zouden zijn gekomen of doordat de momentele sterke steun van Australië en Nieuw-Zeeland zou zijn weggevallen.

Uit het vorenstaande kan geconcludeerd worden, dat in wezen uitstel van de beslissing geen enkel voordeel met zich medebrengt.

Nadelen:

1. Dit punt is hiervoren onder "Voordelen", sub 2, reeds behandeld.
2. Idem sub 3.
3. Aan dit punt, dat overigens onderschreven wordt zou nog toegevoegd moeten worden, dat uitstel het vertrouwen der Papoea's ernstig zal schokken en in Nieuw-Guinea de reeds bestaande spanningen tot het breekpunt zal opvoeren. Het zal zelfs zeer de vraag zijn of nog wel een normaal bestuur mogelijk zal zijn omdat gevreesd moet worden, dat goede Nederlandse krachten onder die onzekere omstandigheden niet bereid zullen blijken hun krachten ten dienste van N.G. beschikbaar te stellen.

Mede verwijzende naar de nota van deze afdeling van 28 Sept. 1950, betreffende een "Analyse van de Indonesische agitatie rondom Irian (Nieuw-Guinea)", lijkt het bij de komende onderhandelingen geboden, dat door de Nederlandse Regering geen later uitstel van de beslissing wordt verleend, dan tot 27 Dec. 1950.

10 October 1950.